

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de
Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus XLI. De Possessore bonæ fidei & restitutione fructuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

potest etiam restituendi, quod acceptum est pro re ex alia virtute v. g. ex religione debitâ, v. g. votivisti certæ Ecclesiæ dare 100. aureos; ut votum exsolvas, Ecclesia tibi dat vel remittit decem, non satisfacis voto, nisi reddas 10. aliâ enim non dâres 100. sed 90. & ex toto votum non impletes.

C A S U S XLI.

De Possessore bonæ fidei & restitutione fructuum.

Wilhelmus Theologus interrogatur, ad quid teneatur possessor bonæ fidei, an satisfaciat restituendo pretium rei existentis. 1. Quid si rem alienam consumpsit, vel in remunerationem aliquid accepit. 2. Quid si rem alienam misit sui. 3. Vel in proprio & alieno agro aliena frumenta seminavit. 4. Quid si fur pecunias furtivas suis mixtas tibi donet. 5. Si rem alienam vendas, an Domino comparenti tenearis dare acceptum pretium. 6. 7. Quid si pretium sit furtivum. 8. Quid si utens veste & vino alieno pepercit suo pretiosiori. 9. Ad quales fructus teneatur possessor bonæ vel malæ fidei, & quas expensas valeat deducere. 10. & seqq. An vendens rem alienam fiat Dominus pretii. 16. Quid si res emptori pereat, an venditor resciscens fuisse rem alienam, teneatur ei reddere pretium. 17. Quid si elocasti equum alienum, quem Dominus non erat elocaturus, vele contra: quid si idcirco carius elocasti, quia eum fecisti exerceri in palæstra. 18. An teneatur ad fructus quos percipere neglexit, & Dominus vel non erat, vel erat illicitè percepturus. 19. Quid si ideo plures fructus percepit, quia

agrum

agrum melioravit, *et* si fructus perierint. 20. Quid si circa rem habeat malam, circa fructus bonam fidem. 21. In culturâ agri impendit sex aureos, cum Dominus tantum erat impensurus tres, vel econtra. Aut coactus fuit equum alienum ab hoste ereptum redimere. 22. An possit deducere expensas litis super re alienâ sibi intentata, *et* quid si tempore litis res vitietur vel fructus consumantur. 23. Quid si pastor nomine Domini sui emptarius vel reluiturus pensionem annuam Domino ignorante uno anno citius eam emat vel reluat, an pensionem istius anni tanquam fructum industrialem sibi retinere possit. 24. Pro resolutione.

QUÆR. I. Ad quid teneatur, qui possidet rem alienam bonâ fide? I.

R. Extra Casum prescriptionis tenetur restituere ipsam rem *et* fructus existentes (de quibus infra) vel in quantum ex re aliena factus est ditior. Est iterum regula universalis & certa. S. Thom. a. 6. Ratio est: quia possessor bonæ fidei Domino rei nullam fecit injuriam, ergo non tenetur plus restituere, quam de facto possideat, & in quantum ditior effectus est. Dicitur autem ditior factus, si ratione rei alienæ plus habeat in bonis suis, quam habuisset sine ea; ut si consumendo rem alienam pepercit suâ, si alienam gratis acceptam vendidit, permutavit &c. Dixi: tenetur restituere ipsam rem si existat, & quidem in individuo, nec sufficit dare pretium æquivalens, non enim Dominus iniustus cogi potest sine causa permutare vel vendere rem suam, idque ex genere suo esse peccatum morale patet exemplo Naboth. 3. Reg. 21. Unde

Deduces sequentia. : 1. Si possessor bonæ fidei rem alienam suâ culpâ neglexerit, destruxerit, prodigè consumpserit, gratis donaverit, non do-

naturus aliam, si illam non habuisset &c. ad nihil tenetur, quia non est factus ditior; unde si dono acceperis anulum alienum pretiosum, vel raram picturam, eamque dones Principi, alioquin nihil daturus, Princeps quidem comparante Domino tenetur reddere anulum vel picturam, tu verò ad nihil teneris; *Nec obstat*, quòd forte aliquid in gratiarum actionem à Principe acceperis, quia id accepisti non ut rei pretium, sed gratis pro bono affectu, qui ut inculpabiliter conjunctus cum re aliena erat dignus remuneratione.

2. Qui alienum frumentum, pecuniam, oleum, vinum ita miscuit rei suae saltem potiori aut valde notabili, ut discerni & separari non possint, ex dispositione legum fit Dominus rei mixtae, & quidem si id fecerit bona fide, solum tenetur, in quantum factus est ditior, ut si vinum gratis acceptum suo miscuit, debet solvere ejus valorem; si pretio emerit, ad nihil tenetur, quia non est factus ditior; si mixtio facta sit mala fide, tenetur restituere valorem rei & omne interesse; idem est, si rem alienam bona fide feceris tuam per accessionem, ut si in tuo agro seminasti aliena frumenta, lignis alienis in tuo fundo aedificasti domum, plantasti alienas arbores jam radicatae, vel bona fide in rem alienam induxisti novam speciem, v. g. ex alienis arboribus fecisti asseres, sis quidem Dominus asserum, sed cum obligatione restituendi, in quantum factus es ditior; imò si ordinaria arte nova species tolli & ad priorem formam reduci possit, nequidem sis Dominus, ut si ex alieno argento vel auro facias scyphum, ex alienis asseribus facias navim, quia eadem arte scyphus iterum in argentum vel aurum conflare & navis in asseres dissolvi potest; idem probabilius est de omni spe-

specificatione facta malâ fide, tunc enim inducens speciem non acquirit rei dominium. *L. 12. §. 3. ff. ad exhibendum*; sed tenetur ipsam rem cum omni damno & lucro cessante restituere. *V. dicta Cas. 22. à n. 21.*

3. Si in alieno agro aliena frumenta sevisti, Dominus agri fit Dominus frugum, nec tibi tenetur quidquam reddere, nisi expensas & laborem; illi autem, cujus frumentum fuerat, tenetur reddere æquivalens, quia in tantum fuit factus ditior; si æger fructus non ferat, ad nihil tenetur, quia ditior ex re alienâ effectus non est.

4. Si rem alienam cum alienâ miscuisti, non sis carum Dominus, sed quælibet retinet priorem Dominum, idem est, si misceantur casu vel utriusque Domini consensu. *L. adeo ff. si voluntas & insti. de rerum divisione. §. si duorum.*

5. Si fur pecuniam vel frumenta ablata per mixtionem fecerit sua, & tibi donet, tutò retinere potes, quia non sis ditior ex re aliena, sed ex re pertinente ad furem; quod si fur propterea te sciente fieret impotens restituere, juxta *Molin. Castrop. de just. com. d. 1. p. 14.* adhuc licet retines, quia non induxisti furem, ut tibi daret, idèdque causa non es, quòd fur fiat impotens, sed ex justâ causâ scilicet propter tuam utilitatem permittis illam impotentiam. Hæc sententia est probabilis; oppositum tamen videtur probabilius. Ratio est: quia fur tunc justè dare non potest, idque tu scis, ergo acceptando donum, cooperaris ejus injustitiæ & es causa, quòd fur fiat impotens solvere debitum justitiæ, neque sola tua utilitas videtur causa sufficiens cooperandi furis peccato, & alterius damno. *V. Cas. 46. n. 11.*

D 3

6. Si

6. 6. Si rem alienam bonâ fide possideas titulo gratuito, illamque vendas, teneris totum pretium restituere Domino ex post comparanti, etiamsi per mixtionem pretium feceris tuum, quia in tantum ex re alienâ est factus ditior, nisi fortè ex tuâ industriâ vendidisses pretio extraordinario, tunc possides, quod respondet industriae retinere; secus est; si excessus pretii proveniat ex ipsa re, cujus valor in-vel extrinsecè crevit; ut, si ex pullo equino gratis tibi donato factus est equus, aut frumentum alienum ob annonæ penuriam summo vendidisti pretio, debes deductis expensis necessariis & utilibus, totum restituere pretium; nam res semper est Domini, & Domino valet quancumque valet, & factus es ditior non ex solâ tuâ industriâ, sed præcipuè ex re alienâ.
7. 7. Si habeas rem alienam titulo non lucrativo, v.g. emisti bonâ fide equum Caji à Titio, eumque iterum vendis Sempronio; si Cajuus probet esse suum, tenetur eundem Sempronius reddere; tu verò teneris Sempronio emptori reddere pretium, etiamsi illud perdidideris vel pecuniâ tuâ indiscernibiliter miscueris, idque non ex re acceptâ vel injustâ acceptione; sed vi contractûs venditionis, ex quo venditor emptorem obligatur servare indemnem, seu præstare evictionem; si emptor non compareat, non teneris Domino equi dare acceptum pretium, quia possessor bonæ fidei tantum tenetur ex receptâ reddere ipsam rem alienam, si adhuc existat, vel in quantum est factus ditior; sed equus non amplius apud te existit, neque ex eo factus es ditior, cum pro eo æquale pretium dederis; ergo.
- Vasq. Molin. dis. 378. Bonac. Less. Lug. Viva op. 2. q. 2. a. 3.*

8. Si fur pecuniis furtivis emat mercem, venditor tenetur Domino comparenti restituere pecunias, si adhuc impermixtæ existant, etsi à fure nequeat recipere mercem suam, quia res, ubicunque existit, clamat suum Dominum; quòd si venditor pretium bonâ fide miscuerit suis pecuniis, ita ut discerni non possint, ad nihil tenetur, non ex re acceptâ, quia pecuniam per mixtionem fecit suam juxta *L. si alieni nummi ff. de solut.* neque ex pecuniâ furtivâ factus est ditior, quia pro ea dedit mercem æquivalentem; neque ratione injustæ acceptionis, quia processit bonâ fide. Plura de mercede & pretio furtivo dicam suo loco.

9. Qui vestem pretiosam gratis bonâ fide acceptam attrivit, tenetur Domino comparenti solum restituere vestem, ut nunc est, & in quantum pepercit simili vesti propriæ. Quòd si vestem pretio emit & attrivit, satisfacit reddendo solam vestem attritam, quia in nullo factus est ditior. Si consumens vinum alienum pepercisti proprio pretiosiori, non teneris reddere nisi valorem vini consumpti, plus enim alteri non debetur, & quòd peperceris rei pretiosiori, est per accidens ex tua industria.

QUÆR. II. Quid circa restitutionem fructuum?

8. Seqq. I. Fructus alii sunt naturales, alii mixti, alii industriales: *naturales* sunt; qui proveniunt ex ipsa re, absque ullo ferè hominum labore vel industria, uti fœtus animalium, lana ovium, ligna cædua, herbæ, gramina &c. *L. fructus 45. ff. de usur. industriales* sunt; quæ præcipuè proveniunt ex industria humana, re aliena se habente ut instrumentum, ut si alienâ falce pro stipendio labores, aliena pecunia lu-

das, negotieris, aut censum emas, lucrum inde resultans censetur fructus industriæ. *Fructus mixti* sunt, qui producuntur & natura & industria notabiliter concurrente, ut segetes ex agris, uva ex vincis &c. Alius item dicitur fructus civilis, eò quòd in foro civili habeatur tanquam fructus, ut sunt: pretium elocationis, pensiones, mercedes, salaria &c. Sed hi fructus reducuntur ad naturales, industriales vel mixtos, prout res ipsa vel industria ad eos magis vel minus concurrat. Denique alii *fructus dicuntur pendentes*, puta: qui in rebus, in quibus nascuntur, adhuc existunt: *alii percepti*, qui iam separati sunt à re, à qua proveniunt, etsi fortè adhuc jaceant, ubi creverunt; *alii percipiendi*, qui percipi potuerunt, non autem sunt percepti.

11. 2. Possessor bonæ fidei tenetur restituere omnes fructus naturales adhuc existentes, vel si non extent, in quantum ex iis factus est ditior, sive res apud Dominum illos fructus erat habitura, sive non. *Ratio est*: quia isti fructus proveniunt ex ipsa re, non ex industria possidentis; sicut ergo res ipsa, sic & fructus sunt Domini, quia res fructificat suo Dominio: excipe, nisi sint legitimè præscripti, fructus enim tanquam quid mobile triennio, res verò immobiles velut fundus, ager &c. inter præsentis decennio cum titulo præscribuntur; unde patet fundum sæpe restituendum esse (scilicet si per octo vel 9. annos tantum fuerit possessus) non tamen fructus etiam existentes, utpote trienniali possessione præscriptos.

12. 3. Possessor bonæ fidei tenetur etiam restituere fructus mixtos, in quantum sunt naturales, non tantum perceptos aut consumptos à tem-

tempore motæ litis, ut clarè habetur *L. 22. Cod. de rei vindicat.* sed probabilius etiam perceptos ante contestationem litis; est communis Theologorum contra modernos Jurisperitos, qui non improbabiler docent, possessorem bonæ fidei omnino liberum esse, si fructus mixtos ante litem motam consumpsit, etiamsi ex iis factus ditior, fateturque Sanchez juxta hanc sententiam in foro externo pronuntiari. *Ratio* nostra est; fructus mixti, in quantum sunt naturales, proveniunt ex ipsa re, & sunt ejusdem conditionis cum naturalibus; sicut ergo hi juxta omnes restitui debent, in quantum possidens ex iis factus est ditior, sic & mixti secundum partem, secundum quam sunt naturales: *Et locupletari non debet aliquis cum alterius jactura, Reg. juris 48. in 6.*

4. Nec bonæ, nec malæ fidei possessor tenetur restituere fructus industriales, aut fructus mixtos, in quantum respondent industriæ. *Ratio* est, quia hi fructus non proveniunt ex ipsa re, sed ex industriâ; sicut ergo industria pertinet ad eum, qui eam ponit, sic & fructus ex ea proveniens; unde fur qui alienâ pecuniâ ludit vel negotiatur, lucrum inde perceptum restituere non obligatur; cum enim pecunia ex se non sit fructifera, lucrum mediante eâ acquisitum est fructus industriæ.

5. Possessor malæ fidei tenetur restituere omnes fructus naturales & mixtos, in quantum sunt naturales deductis expensis, sive ex iis factus sit ditior sive non, sive Dominus eos erat percepturus sive non, sive cum culpa ejus perierint, sive non; *Ratio est*; quia omnes illi fructus pertinebant ad Dominum rei, qui iis per injustam

D §

deten-

13.

14.

detentionem possessoris fuit iniquè privatus ; ergo restitui debent. Quos tamen nec ipse percepit, nec Dominus erat percepturus, hos compensare non tenetur, quia in his Dominus damnum passus non est.

Dixi : deductis expensis : quæ possunt esse in triplici differentia ; primò sunt *necessaria*, sine quibus res periret, deterioraretur, aut fructum nullum afferret. 2. *Utiles*, quæ faciunt, ut res sit melior vel majorem fructum afferat. 3. *Voluntaria vel voluptuosa*, quæ quidem conducunt ad majorem rei ornatum vel voluptatem ; ut picturæ, statuæ, artificiosi fontes, solaria, &c. non tamen causant majorem fructum &c. quoad duas primas expensas communis est sententia, quòd eas Dominus in conscientia teneatur remittere, & si nolit, posse tandiu in pignus retineri rem ejus, usque dum eas compenset, quia æquum non est, ut Dominus plus recipiat, quàm damnificatus sit, & cum alterius damno locupletetur ; idem est de compensatione laboris & industriæ, quam possessor pro conservatione vel melioratione rei facere debuit ; si enim illa adhibita fuissent ab extraneo & soluta à possessore, deberet Dominus eas solvere tanquam expensas necessarias vel utiles ; ergo etiam si possessor ea in propria persona præstitit. Nec *obstat*, quòd leges possessori malæ fidei negent actionem petendi expensas ; nam id statuunt in pœnam delicti, ideòque in conscientia non obligant ante sententiam. Si tamen res apud Dominum existens non indignisset ejusmodi expensis, nec Dominus eas erat facturus, eas deducere nequidem potest possessor bonæ fidei, quia non sunt Domino utiles, ut latius ex-

plica-

plicabitur infra. Expensæ voluntariæ, nisi forsan Domino rei sint damnosæ, aut fructus rei impediunt, etiam deduci possunt, in quantum faciunt rem in æstimatione prudentum meliorem, pluri vendibilem vel elocabilem, aut si salvâ re separari possint, ut portæ, fenestræ, statuæ, horologia, insignia, &c. alienis prædiis affixa, id tam bonæ quàm malæ fidei possessori permissum est. Ex his pro ulteriori Resolutione Casûs

Deduces seqq. 1. Si vendas rem alienam, sive bonâ, sive malâ fide, sis Dominus pretii, *ex L. si vias 48. §. ult. ff. de furtis*; & quamvis videatur esse error in substantia, propterea quidem contractus non est simpliciter validus, hoc tamen non obstat, quo minùs ex dispositione legum aliquem effectum habere possit. Hinc qui tale pretium à te accepit, illud etiam impermixtum retinere potest: si autem Dominus repetat rem suam, teneris ex contractu venditionis emptorem servare indemnem, eidemque pretium restituere, etiamsi rem alienam vendideris bonâ fide.

2. Si bonâ vel malâ fide vendam triticum alienum, quod emptori in viâ furto perit, non teneor emptori, postquam rescit triticum fuisse alienum, reddere pretium; quia venditor *ex L. cit.* fit Dominus pretii, & emptor habebatur tanquam verus rei Dominus, & æqualiter ei periisset, quamvis habuisset verum rei Dominium; ergo defectus domini non fuit causa damni.

Dices 1. Contractus est nullus, quia vendidisti rem alienam & vitiosam, ergo non sis Dominus pretii, ergo teneris illud restituere.

2. Si

2. Si vendas vitrum pro gemmâ, si probe
 emptor fuisse vitrum, teneris pretium restituere,
 etiamsi vitrum casu apud emptorem perierit.
 3. Venditor tenetur emptorem servare indem-
 nem, sed hoc non facit, nisi reddat preti-
 um; ergo. *q.* *Ad 1.* Contractus est nullus ex
 unâ parte, scilicet e mentis C. ex parte ven-
 dentis N. nam vendens ex dispositione legis
 fit Dominus pretii, et si emens non fiat Domi-
 nus mercis. *Ad 2.* Est error in substantia, &
 contractus ex utrâque parte nullus, & traditur res
 vitiosa; triticum autem alienum non est vitiosum,
 quia emptori est æqualiter utile ac si esset propri-
 um, & ipsi perit ut Domino; & si argumentum
 teneret, deberem emptori restituere pretium,
 etiamsi frumentum alienum jam consumpsisset,
 quia tradidisset rem alienam & consequenter
 vitiosam. *Ad 3.* Venditor debet emptorem ser-
 vare indemnem, si rem alienam coactus fuerit
 restituere Domino C. si eam ut Dominus con-
 sumperit, vel apud ipsum tanquam apud Do-
 minum perierit N.

18. 3. Si elocasti equum alienum, teneris preti-
 um elocationis unâ cum equo, deductis ta-
 men expensis, Domino restituere, quamvis
 Dominus equum non erat elocaturus; quia
 hic fructus præcipuè provenit ex re alienâ; si vero
 Dominus erat equum suum elocaturus tu ve-
 rò non elocaveris; si es possessor malæ fidei,
 adhuc teneris lucrum elocationis, quod Do-
 minus erat percepturus, restituere: quia injustè
 detinendo equum, es causa quòd Dominus lu-
 crum illud non percipiat. Secus, si es possessor
 bonæ fidei, quia tunc non es causa injusta talis
 damni. Si eloces rem alienam non elocari solitam

v. g.

v. g. vestem pretiosam, torquem auream &c. adhuc teneris pretium elocationis Domino restituere, sive sis bonæ, sive malæ fidei possessor; Quia non datur pro industria, sed pro usu ipsius rei, quæ suo Domino fructificat; è contra si ideo equum cariùs eloces, quia tuis expensis fecisti eum in palæstra exerceri, vel cariùs eloces alienam domum, quia eam tuâ supellectile exornasti, &c. non teneris hunc excessum elocationis dare Domino, quia non est fructus rei, sed tuæ industriæ.

4. Possessor bonæ fidei non tenetur restituere fructus, quos ex re alienâ percipere potuit, sed neglexit; non enim obligatur ex re accepta; quia nihil accepit; neque ex injusta damnificatione, quia nulla injuria formalis intervenit. E contra possessor malæ fidei tenetur restituere omnes fructus, quos Dominus licitè erat percepturus, etiamsi ipse nec perceperit, nec percipere potuerit; *Ratio* est; quia injustè detinendo rem alienam, est causa, quòd Dominus illos fructus non perceperit. *Dixi*, quos Dominus licitè erat percepturus; quia lucrum, quod Dominus licitè percipere non potuit, non teneris compensare, ut si Dominus pecuniam à te furto ablatam erat expositurus ad usuras, vel servam suam locaturus ad luxurias; quia nullum jus habet ad ejusmodi actiones, & impediendo ab actione peccaminosa nullam ei facis injuriam.

5. Si possessor malæ fidei rem intrinsecè melioravit, v. g. in alieno fundo plantavit arbores, quas Dominus non erat plantaturus, sive recipiat; sive negligat recipere fructus in iis natos, tenetur eos Domino fundi compensare; Idem est, si

si malâ fide stercoravit agros, ita ut loco se-
jam producant 12. modios, tenetur deductis ex-
pensis restituere omnes 12. modios, etiamsi casu
apud ipsum perierint. *Ratio* est, quia meliora-
mentum illud intrinsecum, statim ut positum fu-
it, erat Domini, debebatque unâ cum fundo re-
stitui Domino; ergo illud injustè detinens tenetur
ad omnia damna inde orta, inter quæ est jactura
fructuum, &c.

21. 6. si quis malâ fide detineat rem, bonâ au-
tem fide putet se fructus facere suos; si fructus non
ampliùs extent, neque ex iis factus sit ditior, ne-
que Dominus eos erat percepturus, non tenetur
eos compensare, quia Dominum in iis formaliter
non damnificavit; si Dominus eos erat percep-
tus, tenetur eos compensare, quamvis ex iis non
sit factus ditior. *Ratio* est; quia hoc damnum se-
cutum est ex injusta rei detentione.

22. 7. Expensas extraordinarias, quas Dominus
non erat factururus, probabiliùs non potest deduce-
re etiam possessor bonæ fidei; ut si in colendo alie-
no agro, eò quòd non habueris equos proprios,
exposuisti sex aureos, Dominus autem tantum
erat expositurus tres, non potes deducere nisi tres,
quia reliqui Domino non fuerunt utiles: colligi-
tur *ex L. si fundo de rei vindicat.* Sed quid si Do-
minus debuisset exponere sex, tu autem exposui-
sti tantum tres? *ꝛ.* Id pertinere ad bonam fortu-
nam Domini, nec propterea tibi quidquam reti-
nere potes. Idem est, si bonâ fide emisisti aliena
frumenta, quorum vecturæ impendisti 4. aureos,
quos Dominus non erat impensurus; vel in cultu-
râ alieni agri tibi præ labore moriatur equus, aut
denique equus alienus tibi fuit ab hoste sublatu-
s, à quo redimere debuisti, non tenetur Dominus

has

has expensas utpote sibi inutiles, tibi refundere. *Nec dicas*: expensæ redemptionis fuerunt necessariæ pro conservatione rei alienæ, & redimens utiliter gessit negotium Domini; ergo has expensas tenetur Dominus restituere. *R. N. assumptum*: expensæ illæ erant tantum per accidens necessariæ; nam si res apud Dominum mansisset, pro suæ conservatione non indiguisset ejusmodi expensis, ut supponitur; & quia equum non redemit ut alienum cum animo restituendi sed retinendi, non egit rem Domini, sed propriam.

8. Si possessor malæ fidei non percepit fructus 23.
ex re aliena, dubitat autem, an Dominus eos erat percepturus, si dubium vincere non possit, tenetur tantum pro rata dubii; si malâ fide cum Domino rei litiges, non tantum rem cum fructibus, sed & omnes expensas litis teneris Domino refundere, ut patet. Si bonâ fide litigasti, non teneris Domino, etsi rem suam evicerit, de expensis litis, neque etiam tuas expensas deducere potes, quia non fuerunt Domino utiles, nisi ratione rei alienæ sustinueris litem à tertio, quam Dominus rei etiam sustinere debuisset; tunc enim utiliter egisses rem Domini eandem contra iniquum petitorum defendendo: imò possessor bonæ fidei post litem intentatam in tantum fit malæ fidei, ut si à tempore litis rem vel fructus consumat, teneatur ex injusta acceptione rem unâ cum fructibus & omni interesse Domino compensare.

9. Qualiter ille, qui pro altero emit, vendit, 24.
vel negotiatur, titulo fructus industrialis aliquid sibi retinere possit vel non possit, dixi *Cal. 31. à num 8.* Sed quid si quæstor Caji sciat, quòd Caju pro mille aureis apud quæstorem existentibus velit emere censum 50. aureorum, quæstor

autem hunc censum uno anno citius emat Dominus ignorante, an 50. aureos isto an. ex censu provenientes tanquam fructum industrialem sibi retinere potest? *ꝛ.* Si emerit censum istum sibi seu suo nomine & periculo, peccat quidem utendo pecuniâ aliena Domino invito; fit tamen Dominus lucri, sicut fur qui negotiatur vel ludit pecuniâ aliena; cum enim pecunia ex se non sit fructifera, ille fructus non ex pecunia, sed ex negotiatione seu emptione censûs provenit; si vero censum emat nomine sui principalis, etiam hinc debetur lucrum seu pensio: idem est, si nomine sui principalis empturus pensionem 40. aureorum eâdem pecunia nomine sui principalis alibi emat pensionem 50. aureorum: similiter si quæstor sciat, quod Dominus velit redimere & obnunciet uno anno citius Domino ignorante, qui postmodum per quæstorem suum jubet solvi mille aureos & unius anni pensionem, quæstor hanc pensionem retinere non potest, quia obnunciatio facta est nomine principalis; si enim non processit ex præsumpta ejus voluntate, est invalida, & pensio adhuc debetur Domino censûs. *La Croix l. 3.*

p. 1. n. 1040.

